

Tiesos Draugas Ekstra Nr. 86

LEBBS naujienos

2015 m. rugsėjis

*„Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32*

*Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių
sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų
bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.*

Šiame numeryje:

‘O kas gi mano artimas?’

Pro memoria – Jonas Inkenas

Mūsų tikėjimo istorijos eskizai. Bažnyčia XII amžiuje

EBF maldos kalendorius

***

O kas gi mano artimas?

Mieli TDE skaitytojai,

Pirmiausia – atsiprašymas už šįkart vėluojantį numerį. Tikimės, kad atleisite, o gal ir kokią žinutę redakcijai brūkštelsite. Visuomet laukiame jūsų atsiliepimų, naujienų, pamąstymų.

Neseniai prasidėjo mokslo metai mokyklose ir universitetuose, o ir sekmadienio mokyklos taip pat ruošiasi ‘mokslo metams’. Žinoma, niekuomet neturėtume pamiršti, jog visi esame Kristaus mokyklos mokiniai, ir joje mokomės visą gyvenimą.

Tikriausiai viena iš populiariausių sekmadienio mokyklose pasakojimų istorijų – apie Gerąjį Samarietį. Žmogus keliauja savo keliu ir savo reikalais, bet pamato gulintį žmogų. Tiek daug priešasčių nuskubėti tolyn: neaišku, kodėl sumuštas (gal pats banditas, ir su juo atsiskaitė jo paties šutvė), gali būti didelės išlaidos (kaži, ar kokių santaupų ar pasiturinčių giminaičių turi), “visi kiti” (netgi kunigas ir levitas) aiškiai mano, kad nėra reikalo kištis. Galų gale, kas nors kitas pasirūpins.

Tačiau samarietis gulintį žmogaus pasigaili, užpila ant žaizdų aliejaus ir vyno, aptvarsto jas ir nugabena nelaimėlį į užieigą. Labai lengvabūdiškai palieka jį užieigos šeimininko globai, netgi su pažadu, jog kas bus išleista viršaus, taip pat apmokės.

Kad ir ką manytume apie dabartinę Europą siūbuojančią krizę, neįsivaizduoju, kad galėtume apie ją diskutuoti neprisimindami šio taip gerai daugeliui žinomo, bet – jeigu tik turėtume ausis išgirsti – šokiruojančio

pasakojimo apie gailestingumą, į kurį kviečia Kristus. Linkiu mums visiems išminties, drąsos ir noro sužinoti daugiau apie besiklostančią situaciją, ne tik tai, ką mielai pateikia populiarioji žiniasklaida.

“Kas iš šitų trijų tau atrodo buvęs artimas patekusiam į plėšikų rankas?” - paklausė Jėzus Įstatymo mokytojo. Šis atsakė: „Tas, kuris parodė jam gailestingumą“.

Jėzus atsakė: „Eik ir tu taip daryk!“ (Lk 10, 25-37)

Lina Toth (Andronovienė) ✓

Pro memoria – Jonas Inkenas

Rugsėjo 5 d. sukanka 110 metų, kai Biržų apskrityje tikinčioje šeimoje gimė **Jonas Inkenas** (1905-1983). 1925-29 m. jis mokėsi Latvijos baptistų seminarijoje Rygoje, o 1929-32 m. – Niutono Teologijos institute JAV. Sugrįžęs į Lietuvą gyveno Šiauliuose, čia buvo ordinuotas pastoriaus tarnystei. Darbavosi Šiaurės ir Vakarų Lietuvos baptistų bendruomenėse (Šiauliuose, Mažeikiuose, Skuode, Ylakiuose, Joniškyje). Buvo labai laukiamas Klaipėdos krašto bendruomenėse. 1938 m. išleido giesmyną su natomis „Evangelijos giesmės“. 1940 m. persikėlė gyventi į Biržų kraštą, čia ūkininkavo ir tarnavo Dreiviškių baptistų bendruomenėje. 1947-51 m. buvo Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių vyr. presbiteris.

1951 m. su žmona Marija ir trimis dukterimis – Rūta, Onute ir Nijole – buvo ištremtas į Sibirą, Tomsko sritį. 1958 m. su Nijole ir poliartrito pakirsta, nebevaikščiojančia žmona grįžo į Lietuvą. Bandė įsitraukti į dvasinę tarnystę, tačiau po pusės metų jam buvo įsakyta apleisti Lietuvos teritoriją. Inkeniui su šeima teko apsigyventi Latvijoje, ir čia jis praleido 19 metų. Iki pensijos dirbo Rygos priemiestyje lentpjūvėje, po to – metus Rygos Golgotos baptistų bažnyčioje kiemsargiu, o 1966 m. buvo pakviestas pastoriaus tarnystei Liepojos Povilo baptistų bendruomenėje. Nuo 1978 m. gyveno Klaipėdoje. Pagal galimybes tarnavo Dievo žodžiu Klaipėdos ir kitose Lietuvos bendruomenėse. 1981 m. buvo išrinktas Lietuvos evangelikų krikščionių-baptistų bendruomenių vyr. presbiteriu ir ėjo šias pareigas iki netikėto iškeliavimo amžinybėn 1983 m. spalio 10 d. Atgulė poilsio Kisinių kapinėse netoli Klaipėdos.

Lietuvos ir Latvijos baptistų istorijoje Jonas Inkenas paliko pėdsaką kaip pamokslininkas, ganytojas, literatas, krikščioniškos literatūros vertėjas ir leidėjas. Jis mokėjo, be gimtosios kalbos, rusų, latvių, anglų, vokiečių kalbas. Visi, kas jį pažinojo, prisimena jo ramų, nuolankų būdą. Tai buvo švelnus ir rūpestingas namų tėvas, kuris sugebėjo ištikima meile beveik 30 metų slaugyti savo neįgalią žmoną – draugę ir bendražygę. Susiklosčius aplinkybėms, tremtyje ir po jos J. Inkenas turėjo nedaug galimybių pasikalbėti su dukterimis, kurios mokėsi ir gyveno skirtingose vietose. Vienintelė galimybė buvo reti susitikimai ir laišakai.

Pateikiame keletą ištraukų iš dviejų laiškų, rašytų dukteriai Onutei, kuri 2013 m. buvo pašaukta į amžinybę.

Iš laiško, 1952.12.14 rašyto Sibire (iš miško darbų Kurolinė) Onutei, kuri su mama ir seserimis gyveno Kuzurove (už 42 km):

...Dėkui Tau už laiškėlį ir gerus linkėjimus. Tikiuos, kad Tu nepamiršti pasimelsti už savo tetušėlį ir dabar padėkoti už sveikatą. Džiaugiuos, kad Tau sekasi mokslas, o ypač džiaugiuos, kad nutarėt nebesibarti su Nijole. Jei kartais ir nepasisektų nutarimą tobulai išlaikyti, tai dėl to nenusimink ir nenumok ranka. [...] Pasistenk rasti laiko dažniau paskaityti pačią svarbiausią Knygą. Čia neturime tų galimybių, kokias turėdavom namie – pamaldos, draugai, geros knygos. Kad nenuvystų tikėjimo, meilės, vilties gėlės, reikia leisti giliau šaknis ir ieškoti gaivinančio šaltinio. Aš meldžiuos ir tikiu, kad Dievas duos mano mielom dukrytėm noro, išminties ir drąsos eiti To pėdomis, kurs pasakė: „Aš pasaulio šviesa. Kas mane seka, nevaikščios tamsybėje“.

Iš laiško, rašyto iš Latvijos 1963 ar 1964 m. Onutei, Leningrade studijuojančiai agronomijai:

Mieloji dukryte,

skaičiau ir dar perskaičiau Tavo laiškelį. Gerai, kad parašei ir pasipasakojai. Man atrodo, kad Tu teisingai galvoji ir vertini savo nuotaikas. [...] Būtų gerai dažniau turėti progos ir vietos pasikalbėti apie tai, kas svarbiausia gyvenime. Bet pasirinkimą tenka daryti kiekvienam asmeniškai, nes tik toks [pasirinkimas] yra vertingas. Kad galėtum pasirinkti, reikia pažinti, o kad pažintum, reikia domėtis. Vien pasiklausyti kitų nuomonių apie Tą, kuo domimės, neužtenka. Džiaugiuos, kad vertini taip aukštai mamą, tėtį. Bet dar labiau džiaugtumėmės, jei pažintum, pamiltum ir pasektum Tą, kuris buvo ir yra šaltinis viso gero. Kol mes taip iš tolo prie Jo laikomės, tai einam lyg prietemoje arba paskui žmogų, pirma einantį su žibintu. Mums tai ir padeda, ir trukdo eiti. Visai kas kita, jei einame šalia šviesos. Aš tikiu, kad Tu nori gyventi pilnavertį gyvenimą, daryti pasirinkimus, kurių paskui nereikėtų gailėtis. Paieškok, ar nerasi Jame ko nors ypatingai kilnaus, vertingo, sektino ir siektino. Radus brangų perlą, nesunku bus palikti, jei reikia, pigius blizgučius.

Mums reikia Draugo, „užjausti kurs gal“, nelaimėj, varguose kurs būtų pašal“ [citata iš senos giesmės]. Tarpusavio santykiai labai pasikeistų, jei meilė užvaldytų mūsų širdis. Gal ir mano vargšė širdis per mažai turi meilės, todėl ir nepastebi, neįsijaučia į kitų vargus ir problemas.

Bet jei ne Jėzaus meilės dvasios įtaka ir veikimas, nežinau, kaip reiktų pakelti gyvenimo naštas. Meldžiuos ir tikiu, kad mūsų dukrytės ras ir pasirinks Tą, kurs yra Kelias, Tiesa ir Gyvenimas. O rasti Jį galima todėl, kad Jis mus myli ir mūsų ieško.

Su meile Tavo tetušis

Parengė A.N.L. ✓

Krikščionybė XII amžiuje

Iki XII amžiaus rytinių slavų stačiatikių centras buvo Kijeve, o Kijevo metropolija buvo priklausoma nuo Konstantinopolio patriarcho. Šiaurinėse ir rytinėse rusų žemėse vietiniai kunigaikščiai stengėsi įsiamžinti statydami naujas bažnyčias ir vienuolynus Vladimire, Suzdalėje, Rostove, o kiek vėliau ir Maskvoje. Tokiu būdu jie tarsi lenktyniaudavo norėdami savo valdose įtvirtinti stačiatikybę ir parodyti savo pranašumą prieš kitus. Pagal bizantišką pavyzdį buvo rašomi „Šventųjų gyvenimai“. Dažniausiai tai buvo būtos ir nebūtos rusų valdovų ir dvasininkijos gyvenimo istorijos su daugybe stebuklų.

Tarpusavio karai buvo dažnas reiškinys. Pagaliau buvo atkreiptas dėmesys į Kijevo žemes. 1169 m. Vladimiro kunigaikštis Andrejus Bogoliubas su didžiule armija

patraukė į Kijevą. Miestas buvo užimtas, sugriautas ir nuo to laiko prarado svarbiausio Rusios miesto statusą.

Vakarų bažnyčioje XII a. įsitvirtina rožančių naudojimas maldos metu. Augant žmonių pamaldumui vis labiau reikšminamas Mergelės Marijos vaidmuo. Ji tapo visuotine motina, galinga užtarėja prieš savo Sūnų ir beveik Jo varžove. Plito įsitikinimas, kad Marija, baigusi žemiškąjį gyvenimą, buvo paimta į dangų su kūnu ir siela. Tai paskatino specialių maldų Mergelei Marijai atsiradimą ir įsitvirtinimą. Marijos pagalbos ir užtarimo maldavo paprasti valstiečiai ir karaliai, ir riteriai, ir pirkliai.

Išaugo prekybos šventosiomis relikvijomis apimtis. Kiekvienai naujai bažnyčiai jų reikėjo altoriui įrengti. Prietaringi žmonės

nešiojosi „tikro“ kryžiaus gabalėlius, kurie esą galėjo apsaugoti nuo įvairių bėdų ir nelaimių. Nueita taip toli, kad prekyvietėse buvo galima nusipirkti Kristaus kruvino prakaito lašų ir net Marijos pieno.

Tęsėsi kryžiaus žygiai į Šventąją žemę ir kitus Artimųjų Rytų kraštus. Nors dažniausiai baigdavosi nesėkmingai, jie būdavo organizuojami iki 1250 metų. 1144 m. musulmonams pasisėkė užkariauti kryžiuočių įkurtą Edesos grafystę, o tai paskatino 1147 m. surengti dar vieną kryžiaus žygį, kurį savo karštomis kalbomis įkvėpė žinomas mistikas Bernardas iš Klervo. Žygiui vadovavo vokiečių imperatorius Konradas III ir prancūzų karalius Liudvikas VII. Žygis baigėsi visišku pralaimėjimu. Vėliau musulmonai, sutelkę didelę kariuomenę iš Egipto ir Sirijos, prie Tiberiados ežero sutriuškino krikščionių kariuomenę, užėmė Jeruzalę ir beveik visą Palestiną. Reikėtų paminėti, kad musulmonai, užimdami Jeruzalę, priešingai negu krikščionys prieš 88 metus, neišžudė miesto gyventojų krikščionių, bet paleido į laisvę apie 60 000 žmonių.

Bet Vakarai nesusitaikė ir su šiuo pralaimėjimu, ir 1190 m. buvo surengtas dar vienas žygis, pavadintas „karališkuoju“. Rengiant jį dalyvavo žymiausi Europos valdovai: Frydrichas I Barbarosa (Vokietija), Pilypas II Augustas (Prancūzija) ir Ričardas Liūtaširdis (Anglija). Šis žygis taip pat baigėsi apgailėtiniu pralaimėjimu, tik pasisėkė su musulmonų vadu Saladinu pasirašyti susitarimą, leidžiantį krikščionių piligrimams lankytis Jeruzalėje.

Ankstyvieji Bažnyčios Reformacijos šaukliai

XII a. absoliuti krikščionių dauguma tiek Rytuose, tiek Vakaruose nuo pagonių ir musulmonų skyrėsi tik savo religinėmis apeigomis ir ritualais, o ne gyvenimo būdu. Tačiau ir tarp jų visuomet buvo visa širdimi atsidavusių Kristui. Nuo X a.

pradėjo atsirasti vis daugiau grupelių, kurių tikintieji ne visada sutikdavo su oficialiosios bažnyčios mokymu ir praktika.

Bogomilai atsirado X amžiuje dabartinės Bulgarijos teritorijoje. XII a. jų skaičius išaugo, jie pasirodė ir kitose Pietų Europos vietose. Bogomilai atsisakė daugelio oficialiosios bažnyčios doktrinų, bažnytinių apeigų, o relikvijų ir paveikslų garbinimą laikė stabmeldyste. Išpažino visuotinę tikinčiųjų kunigystę, daug laiko skyrė asketizmui ir maldai. Melsdavosi keturis kartus per dieną ir keturis kartus naktį, o kai kurie ir dažniau. Nepripažino kai kurių Senojo ir Naujojo Testamento knygų. Laikėsi pacifizmo, paprastų žmonių buvo mylimi, bet bažnyčia juos persekiojo. Bogomilai buvo kaltinami nepaklusnumu bažnyčiai ir pasaulietinei valdžiai. Ir Rytų, ir Vakarų bažnyčia juos laikė eretikais ir gnostikais. Iš tiesų jų mokyme buvo nemažai gnosticizmo elementų ir kitokių priemaišų. Pvz., gamta ir materija esanti velnio kūrinys, o pats šėtonas taip pat esąs Dievo sūnus, tik vėliau, kai sukilo prieš Tėvą, buvęs ištremtas. Bogomilai mokė, kad žmogaus kūnas priklauso šėtonui, o siela – Dievui. Įdomu tai, kad kai kurie bogomilų tikėjimo elementai randami XVII a. Rusijoje atsiradusių sentikių grupėse.

Katarai nuo X a. buvo žinomi Vakarų Europoje. Pavadinimas kilęs iš graikų k. žodžio, reiškiančio „švarūs“. Jie panašūs į bogomilus, tik dar griežtesni. Pvz., laikė mirtina nuodėme valgyti mėsą, kai kur celibato buvo reikalaujama iš visų tikinčiųjų. Katarai atsisakė tradicinių liturginių pamaldų, paveikslų ir šventųjų garbinimo. Pamaldų metu buvo skaitoma Evangelija, maldos – improvizuotos, o „Tėve mūsų“ laikyta pavyzdine malda.

XII a. katarų gerokai padaugėjo Pietų Prancūzijoje, kur juos vadino *albigiečiais* (nuo jų centro Albi miesto pavadinimo). Prieš katarus – albigiečius popiežius Inocentas II ir prancūzų karaliai rengė kryžiaus žygius, kurie istorijoje vadinami

albigiečių karais. Popiežius kaltino katarus – albigiečius tuo, kad jie nepripažįsta bažnyčios teikiamų sakramentų ir esą neigia Kristaus prisikėlimą. Sakramentuose jie iš tiesų nematė antgamtinio veikimo, bet kaltinimas Kristaus prisikėlimo neigimu buvo prasimanymas. Galimas dalykas, jog tokia nuomonė atsirado dėl to, kad III-VI amžiuose Rytuose buvo išplitęs eretiškas manichėjų judėjimas, kurio dalyviai kai kur save vadino katarais.

Valdiečiai (valdensai) atsirado XII amžiuje. Pavadinimas kilęs pagal turtingo prancūzų pirklio Petro (Pjero) Valdo iš Liono pavardę. Istorijoje jie dar žinomi „Liono vargšų“ vardu. 1176 metais P. Valdo išgyveno gilų asmenišką atsivertimą į Dievą. Jis išsižadėjo savo turtų ir nusprendė gyventi pagal Kristaus Evangeliją. Iš lotynų kalbos į romanų kalbą išvertė Naujajį Testamentą, kad galėtų savo skelbiamas tiesas pagrįsti Šventuoju Raštu. Valdo pasekėjų ratas plėtėsi. Jie sumanė pagal Kristaus pavyzdį po du eiti į žmones ir skelbti Evangeliją. Popiežius Aleksandras III palaimino asketišką valdiečių gyvenimo būdą, bet griežtai nurodė, kad norėdami pamokslauti jie turi gauti vietinio vyskupo leidimą. Tačiau valdiečių gyvenimo būdas ir gyvas tikėjimas buvo kaip priekaištas turtingai ir dvasiškai sustingusiai bažnyčiai, todėl jie iš bažnyčios vadovų pritarimo nesulaukė. Kai 1181 m. Liono arkivyskupas uždraudė jų veiklą, valdiečiai pradėjo dar uoliau pamokslauti. 1184 m. popiežius Liucijus III paskelbė jiems ekskomuniką ir davė nurodymą, kad valdiečius ir kitus „atskalūnus“ naikintų vyskupijų inkvizicija ir pasaulietinė valdžia. Prasidėjo žiaurūs persekiojimai, bet jie nesustabdė valdiečių veiklos, ir jų gretos augo. Persekiojami Lione, jie traukėsi į kitas sritis, slėpėsi Alpių kalnų slėniuose. Veikla nenusilpo ir po ankstyvos P. Valdo mirties. Sąjūdis pradėjo įgauti organizuotos bendrijos bruožų, turėjo savo vyskopus, kunigus, diakonus. 1207 m. kai kurie valdiečiai

grįžo į katalikų bažnyčią, bet daugiau tokių atvejų nebuvo. 1214 m. valdiečiai popiežiaus buvo pavadinti eretikais ir schizmatikais.

Valdiečiai neturėjo nei centralizuotos dvasininkų hierarchijos, nei vieningos doktrinų sistemos. Prancūzijos valdiečiai skyrėsi nuo Italijos tikėjimo brolių ne tokiomis radikaliomis pažiūromis. Bet visi jie atmetė bažnyčios ir dvasininkų tarpininkaujantį vaidmenį, išpažino visuotinės kunigystės principą. Atsisakyta visų doktrinų ir praktikų, kurios nepagrįstos Šventuoju Raštu: atvaizdų, relikvijų ir šventųjų garbinimo, mokymo apie skaistykla, maldų už mirusiuosius. Jie mokė, kad jei mirusieji yra pragare, jie nebeturi jokios vilties, o jei danguje – gyvųjų maldų jiems nebereikia. Valdiečiai laikėsi pacifistinių pažiūrų, neduodavo priesaikos. Buvo pabrėžiama būtinybė studijuoti Šventąjį Raštą gimtąja kalba.

Nors valdiečiai kelis šimtmečius buvo žiauriai persekiojami ir žudomi, jų sąjūdis nesunyko. Jie išplito po visą Vidurio Europą, kur vėliau, jau XVI a., nemaža jų dalis įsiliejo į Reformacijos judėjimą. Šiandien Italijoje (daugiausia šiaurėje) valdiečių bažnyčiai priklauso apie 35 000 tikinčiųjų. Dar kelios dešimtys tūkstančių gyvena emigracijoje Pietų Amerikoje. Savarankiška valdiečių bažnyčia įeina į Pasaulio Reformuotų bažnyčių aljansą.

Beje, popiežius Pranciškus apsilankė Turino valdiečių bažnyčioje 2015 m. birželio mėnesį ir ištarė nuoširdžius žodžius: „Iš katalikų bažnyčios pusės prašau atleidimo už nekrikščionišką, netgi nehumanišką elgesį praeityje jūsų atžvilgiu. Jėzaus Kristaus vardu prašau, atleiskite mums!“

(Tęsinys kitame numeryje)

Albertas Latužis ✓

Europos Baptistų Federacijos (EBF) maldos kalendorius

Rugpjūčio 31 - rugsėjo 6 meldėmės už:

Ispanijos evangelikų baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	101
Bendras narių skaičius:	11 284
Prezidentas:	Andreu Dionís
Generalinis sekretorius:	Manuel Sarrias

Rugsėjo 7 – 13 meldžiamės už:

Tarptautinį baptistų teologijos studijų centrą (buvusią IBTS)

<http://www.ibts.eu/>

Rugsėjo 14 – 20 meldžiamės už:

Uzbekistano baptistų sąjungą . . .

Bendruomenių skaičius:	60
Bendras narių skaičius:	2 735
Pirmininkas:	Oleg Sherstjukov

. . . ir Baptistų bendruomenių sąjungą Slovėnijos Respublikoje

Bendruomenių skaičius:	7
Bendras narių skaičius:	160
Prezidentas:	Drago Sorl
Generalinis sekretorius:	Misko Canji

Rugsėjo 21 – 27 meldžiamės už:

Rusijos evangelikų krikščionių-baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	1 818
Bendras narių skaičius:	76 070
Prezidentas:	Alexey Smirnov
Vyresnysis viceprezidentas:	Evgeniy Bakhmutsky

Rugsėjo 28 – spalio 4 meldžiamės už:

Prancūzijos evangelikų baptistų bendruomenių federaciją

Bendruomenių skaičius:	115
Bendras narių skaičius:	6 385
Prezidentas:	Jean Dupupet
Generalinis sekretorius:	Marc Deroeux

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. ✓

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu - NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

Įmonės kodas: 192077697

AB SEB bankas,

Banko kodas: 70440

Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925